

Martina Justusová

VYUŽITIE DROBNÝCH ÚTVAROV LUDOVEJ SLOVESNOSTI V DRAMATICKEJ VÝCHOVE

Posudek vedoucí bakalářské práce

Martina Justusová si jako východisko své dramatické výchovné práce s dětmi a současně své bakalářské práce zvolila drobné útvary lidové slovesnosti, což považuji za látku – zvláště v dnešní době – mimořádně důležitou. V kontextu televizní a jiné mediální produkce pro děti má lidová slovesnost nesnadnou pozici (mohla by se jevit jako málo atraktivní), ale současně jsou v dnešní době už na různých úrovních vzdělávání měřitelné ztráty, které způsobuje právě nedostatek kontaktu dětí s lidovou slovesností a zejména s jejími drobnými útvary, jež nesou významnou část české jazykové obraznosti (jde o idiomatiku a frazeologii). Martina současně zmiňuje, co ji k této volbě námětu a tématu vedlo. Sama už s dětmi s takovým námětem pracovala, ale na Slovensku, tedy v odlišném jazykovém prostoru, a zpětně tuto svou zkušenost vnímá velmi pozitivně v mnoha ohledech. Chtěla si takovou práci vyzkoušet i v českém prostředí. Jako důležitý moment vnímám i druhou osobní motivaci Martiny pro volbu tohoto námětu, a tou je skutečnost, že sama prošla dětským pěveckým sborem, kde byl samozřejmostí repertoár s lidovými písněmi, ale především se její dědeček jako editor podílel na vydání publikace Kataríny Nádaské *Slovenský rok v ľudových zvykoch, obrazoch a sviatkoch* (Bratislava: Fortuna Libri, 2010), čímž je Martinin pozitivní vztah k lidové slovesnosti doslova násoben.

Martina ve své práci vymezuje problematiku lidové slovesnosti, zmiňuje relevantní odborné publikace (především staví na pracích Bohuslava Beneše a Oldřicha Sirovátky, pracuje ale i s publikacemi slovenské provenience), ale i antologie skýtající materiál pro práci s dětmi v českém i slovenském jazykovém prostředí (kromě očekávaných publikací *Českého roku* Plicky a Volfa a již zmiňovaného *Slovenského roku*... pracuje také se sympatickou novější prací Milady Motlové *Český rok od jara do zimy*; ze seznamu použité literatury spíše nedopatřením vypadl Plickův a Volfův *Český rok*).

Osa práce je přehledná a logická. Po definici lidové slovesnosti a zacílení na drobné útvary se věnuje popisu cílové skupiny, s níž svůj projekt realizovala (jde převážně o 9leté děti). Popisuje skupinu dětí z hlediska vývojové psychologie, ale doplňuje stručné „medailonky“ jednotlivých dětí, což sympaticky podtrhuje Martinin cit pro vnímání jednotlivce včetně jeho osobnostních rysů. Dále popisuje své zázemí v SVČ Lužánky v Brně a následuje 8 lekcí – jejich příprava, realizace a reflexe (námětově se jedná o práci se: slovem, příslovími, pranostikami, říkadly a hádankami). Lekce jsou vystavěny často velice jednoduše, ale nápaditě a funkčně ve vztahu k cílové skupině a času určenému výuce. Jednotlivé lekce není potřeba podrobně komentovat, jiskru jim ale zcela jistě dodává právě osobnost Martiny, mj. slovensky hovořící učitelky v českém jazykovém prostředí. V práci je popsáno také řešení nastalé situace s přerušением výuky na českých školách v souvislosti s celosvětovou pandemií, Martina ale naštěstí zvládla téměř celý projekt realizovat ještě před touto situací. Text práce je doplněn přílohami především v podobě ukázek výstupů z práce dětí.

Práce s drobnými útvary lidové slovesnosti napomáhá dětem tříbit mateřštinu v její skutečně pestré podobě. Důležitá je jak pro jazykovou obraznost, tak pro prozodickou stránku řeči, ale také pro slovotvorný cit, který se stimuluje v kontaktu

s dialekty, případně porovnáváním češtiny a slovenštiny (přechody jsou zajímavé na rovině hláskoslovné, morfologické i lexikální). Martina navíc svou prací dosáhla jednoho vedlejšího efektu, který ji samotnou překvapil. Původně se v SVČ Lužánky pokoušela učit v češtině, ale po čase své vedení lekcí vyzkoušela ve slovenštině, v níž se sama cítila více uvolněná a bezprostřední. Děti s přijetím slovenštiny neměly žádný problém, naopak samy sledovaly změnu především na úrovni „autenticity“ a uvolněnosti své učitelky, jazykové rozdíly zůstaly až na druhém místě.

Bakalářskou práci Martiny Justusové vnímám jako logické vyústění jejího vlastního slovesně-dramatického zkoumání, které se velmi sympaticky potkalo s konkrétní skupinou dětí. Martina pracovala samostatně, z její práce bylo znatelné vynikající podporující prostředí SVČ Lužánky (potažmo podpora vedoucího dramatického oddělení Tomáše Mohapl Doležala) a znatelná byla také zkušenost z praxe, která dokáže i obyčejnou aktivitu proměnit v mnohaúrovňový učební nástroj (míním tím také styl vedení lekcí, který neopomíjí stále vést v patrnosti osobnostní a sociální rovinu učení).

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení B.

Gabriela Zelená Sittová
25. 8. 2020